
Z peněz na vědu si školy platí úklid a opravy

Z peněz na vědu si školy platí úklid a opravy

Hospodářské noviny, 10.10.2008, autor: Petra Benešová

* Kontrola NKÚ ukázala, že vysoké školy zneužívají peníze určené na výzkum * Ministerstvo školství nemá přehled, co se s penězi děje

Na vysokých školách už je to několik let zaběhnutá praxe: peníze, které školy dostávají od státu na výzkum, nepoužívají pouze jen na bádání, ale například na úklid budov či daňové poradenství.

Zneužívání peněz určených na vědu potvrzují kontroloři Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ) ve své poslední zprávě. Sledovali používání financí na výzkum v letech 2005 až 2007 na deseti vysokých školách. Mezi nimi byla například Karlova Univerzita, ČVUT, nebo Univerzita Pardubice.

Sto tisíc na výtahy

»Ministerstvo školství nemá přehled, co se s penězi děje. Zadání účelu, podle kterého mají být peníze využity, je od ministerstva školství velmi neurčité,« popisuje prezident NKÚ František Dohnal.

Ministerstvo školství v letech 2005 až 2007 rozdělilo na výzkum pro deset vysokých škol, které byly kontrolovány NKÚ, přes dvě miliardy korun. Školy je měly použít na výzkum, na kterém se podílejí také jejich studenti. Jenže například pražská ČVUT utratila přes sto tisíc z těchto peněz za opravu výtahu.

»Dostali jsme přes deset milionů korun, takže tato částka je zanedbatelná. Kdybychom do výroční zprávy napsali, že studenti, kteří dělají výzkum, jezdí také výtahy, neměli bychom problém,« tvrdí rektor ČVUT Václav Havlíček. Stát dá ročně na výzkum celkově přes dvě desítky miliard korun. Každým rokem se navíc peníze na vědu navyšují. »Vysoké školy chtějí stále více peněz, jenže se ukazuje, že je využívají jinak. Nevidím tedy důvod, proč by měly sumy dále narůstat,« myslí si prezident NKÚ.

Už i v předešlých kontrolách v minulých letech se ukázalo, že peníze školy zneužívají k »zalepení« svých rozpočtů. Ministerstvo školství by podle kontrolorů mělo být důslednější a školy sledovat, jak s penězi hospodaří. A navíc také lépe hodnotit, jaké výsledky výzkum přinesl. »Výzkum, který se ministerstvo rozhodlo podporovat od roku 2005, nebyl vyhodnocen z hlediska efektivity výdajů státního rozpočtu. Přestože se jedná o vysoký objem prostředků, neexistuje vyhodnocení, jaký je očekávaný přínos,« píše kontroloři.

Ministerstvo školství se k závěrům kontroly vyjádří, až spis prostuduje.

Špatná kontrola

Zneužívání státních peněz na výzkum, na kterém se přímo podílejí studenti, však nemusí být jediným problémem, který by mohli kontroloři školám vytýkat. Od roku 2006 si mohou školy podle novely zákona o vysokých školách peníze na vzdělávání, které dostanou ze státního rozpočtu, ukládat do svých fondů. Pokud je tedy za příslušný rok neutratí, nemusí je na konci roku státu vracet. Takto si za poslední dva roky našetřily téměř dvě miliardy korun.

V minulých letech se totiž stávalo, že školy peníze na poslední chvíli utrácely za nepotřebné věci, jen aby je nemusely vracet zpět. Nyní tak dostaly volnost v hospodaření. Jenže ministerstvo školství neví, co školy s ušetřenými financemi dělají. Neexistuje doposud vyhláška, která by školám jasně říkala, jak s penězi naložit.

Ministerstvo školství to však vidí jinak. »Peníze mohou být použity jen na původní účel, což školy ví. Nemůžeme vědět každou položku v jejich rozpočtu, ale pravidelně je kontrolujeme. Navíc ony jsou zodpovědné za hospodaření,« říká Jiří Dobíšek, který má na starosti financování vysokých škol. Podle něj je vyhláška zbytečná. Ve sněmovně nyní leží návrh na změnu zákona, který by měl určit, jak mají školy s penězi nakládat i potom, co si je ušetří. Tedy je nepoužívat například na vlastní podnikání.